T008 A HÀM VIII (37) Q19-26-Bốn Ý Đoạn-tt

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

KINH SOÁ 9

Nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Kyø-ñaø Caáp coâ ñoäc, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø, Theá Toân cuøng vôùi naêm traêm chuùng ñaïi Tyø-kheo. Luùc aáy, Theá Toân muoán ñeán thaønh La-duyeät haï an cö. Xaù-lôïi-phaát cuõng muoán ñeán thaønh La-duyeät haï an cö vaø moät ngaøn hai traêm naêm möôi ñeä töû ñeàu muoán thaønh La-duyeät haï an cö. Nhöng Xaù-lôïi-phaát, Muïc-kieàn-lieân haï an cö xong seõ nhaäp Nieát-baøn. Sau khi Theá Toân daãn caùc Tyø-kheo Xaù-lôïi-phaát, Muïc-kieàn-lieân... ñeán vöôøn truùc Ca- lan-ñaø, thaønh La-duyeät, haï an cö xong. Baáy giôø Theá Toân baûo Xaù-lôïi-phaát: –Nay moät ngaøn hai traêm naêm möôi ñeä töû vì caùc oâng maø haï an cö nôi naøy. Nhöng Tyø- kheo Xaù-lôïi-phaát, Muïc-kieàn-lieân saép dieät ñoä. Theá naøo, Xaù-lôïi-phaát, oâng coù theå vì caùc Tyø-kheo noùi dieäu phaùp khoâng? Ta nay ñau löng, muoán nghæ moät chuùt. Xaù-lôïi-phaát thöa: –Kính vaâng, Theá Toân! Baáy giôø, Theá Toân töï mình gaáp Taêng-ca-lôïi1, naèm nghieâng hoâng phaûi, hai baøn chaân choàng leân nhau, ñeå taâm nôi aùnh saùng. Khi aáy, Toân giaû Xaù-lôïi-phaát baûo caùc Tyø-kheo: –Luùc toâi môùi thoï giôùi, traûi qua nöûa thaùng, chöùng ñaéc boán bieän taøi, töï thaân taùc chöùng, ñaày ñuû nghóa lyù2. Nay toâi seõ phaân bieät noùi roõ yù nghóa cho caùc vò bieát, phaân bieät roõ raøng. Haõy laéng nghe vaø suy nghó kyõ! Caùc Tyø-kheo thöa: –Thöa vaâng! Baáy giôø caùc Tyø-kheo vaâng theo lôøi cuûa Xaù-lôïi-phaát. Xaù-lôïi-phaát hoûi: –Nhöõng gì laø boán bieän taøi toâi ñaõ chöùng ñöôïc? Ñoù laø nghóa bieän, toâi do ñaây maø chöùng ñöôïc ; laø phaùp bieän4, toâi do ñaây maø chöùng ñöôïc; laø öùng bieän5, toâi do ñaây maø chöùng ñöôïc; 3

laø töï bieän6, (toâi do ñaây maø chöùng ñöôïc)7. Nay toâi seõ phaân bieät roäng nghóa cuûa chuùng. Neáu chuùng boán boä coù ai hoà nghi, baáy giôø coù theå hoûi toâi nghóa cuûa chuùng. Neáu caùc Hieàn giaû ñoái vôùi boán Thieàn maø coù ai hoà nghi, hoaëc caùc Hieàn giaû ñoái vôùi boán Ñaúng taâm maø coù ai hoà nghi coù theå hoûi, nay toâi seõ noùi. Neáu caùc Hieàn giaû ñoái vôùi boán YÙ ñoaïn maø coù ai hoà nghi coù theå hoûi toâi veà nghóa, nay toâi seõ noùi; hoaëc ñoái vôùi boán Thaàn tuùc, boán YÙ chæ, boán Ñeá maø coù ai hoà nghi, neân ñeán hoûi toâi veà nghóa, nay toâi seõ noùi. Nay neáu khoâng ai hoûi, sau coù hoái cuõng voâ ích. Nay cuõng neân hoûi toâi veà nhöõng phaùp saâu xa, cuøng nhöõng sôû haønh cuûa Theá Toân Voâ Sôû Tröôùc, Ñaúng Chaùnh Giaùc, toâi seõ noùi cho. Neáu khoâng hoûi, sau chôù coù hoái. Baáy giôø, Toân giaû Ñaïi Muïc-kieàn-lieân, ñaõ ñeán giôø, ñaép y, caàm baùt vaøo thaønh La-duyeät

Taêng-ca-lôïi , töùc y Taêng-giaø-leâ. 1.

Töù bieän taøi , cuõng noùi laø boán Voâ ngaïi bieän hay boán Voâ ngaïi giaûi. Xem ñoaïn sau, kinh soá 5 phaåm 2.

29. Paøli: Cf. A IV 172 Vibhattisuttaö (R. ii. 160). Nghóa bieän , hay nghóa voâ ngaïi giaûi. Paøli, ibid. Atthapaæisambhidaø sacchikataø odhiso byaójanaso, do 3.

töøng tröôøng hôïp, y theo vaên, toâi taùc chöùng nghóa voâ ngaïi giaûi. Phaùp bieän . Paøli: Dhammapaæisambhidaø. 4.

ÖÙng bieän , töùc töø voâ ngaïi giaûi. Paøli: Iruttipaæisambhidaø, giaûi thích töø nguyeân thoâng suoát. 5.

Töï bieän , hay bieän (taøi) voâ ngaïi giaûi. Paøli: Paæibhaønapaæisambhidaø. 6.

7. Trong ngoaëc, nhaûy soùt trong ñeå baûn, neân theâm vaøo cho ñuû vaên.

khaát thöïc. Caùc Phaïm chí chaáp tröôïng8 töø xa troâng thaáy Muïc-lieân ñeán, baûo nhau raèng: –Ñaây laø moät trong nhöõng ñeä töû Sa-moân Cuø-ñaøm, khoâng ai hôn ngöôøi naøy. Chuùng ta cuøng nhau bao vaây ñaùnh cheát ñi. Caùc Phaïm chí kia lieàn bao vaây, duøng gaïch ñaù ñaùnh cheát roài boû ñi. Thòt xöông thaân theå khoâng nôi naøo khoâng naùt heát, ñau ñôùn khoå naõo quaù khoâng theå keå ñöôïc. Khi Ñaïi Muïc- kieàn-lieân töï nghó: “Caùc Phaïm chí naøy vaây ta, ñaùnh xöông thòt naùt nhöø roài boû ta maø ñi. Nay thaân theå ta khoâng nôi naøo khoâng bò ñaùnh, voâ cuøng ñau nhöùc, laïi khoâng coøn khí löïc sao trôû veà Truùc vieân ñöôïc. Nay ta coù theå duøng thaàn tuùc trôû veà tinh xaù.” Roài Muïc-lieân lieàn duøng thaàn tuùc trôû veà tinh xaù, ñeán choã Xaù-lôïi-phaát, ngoài xuoáng moät beân. Toân giaû Ñaïi Muïc-kieàn-lieân noùi vôùi Xaù-lôïi-phaát: –Caùc Phaïm chí chaáp tröôïng naøy vaây toâi ñaùnh xöông thòt naùt heát, thaân theå ñau nhöùc thaät khoâng theå chòu ñöôïc. Nay toâi muoán vaøo Nieát-baøn neân ñeán töø giaõ thaày. Xaù-lôïi-phaát noùi: –Trong ñeä töû Theá Toân, thaày thaàn tuùc ñeä nhaát, coù ñaïi oai löïc. Sao khoâng duøng thaàn tuùc maø traùnh? Muïc-lieân ñaùp: –Haønh vi maø toâi ñaõ laøm tröôùc kia thaät laø saâu naëng, khi ñoøi hoûi phaûi thoï baùo thì quyeát khoâng theå traùnh. Khoâng phaûi aån trong hö khoâng maø coù theå traùnh ñöôïc baùo öùng naøy. Hoâm nay thaân theå toâi thaät laø ñau nhöùc, neân ñeán töø giaõ thaày ñeå nhaäp Nieát-baøn. Xaù-lôïi-phaát noùi: –Nhöõng Tyø-kheo, Tyø-kheo-ni naøo maø tu boán Thaàn tuùc, phaàn nhieàu dieãn roäng nghóa cuûa noù, theo yù ngöôøi ñoù muoán, truï laïi moät kieáp hay hôn moät kieáp, cho ñeán khoâng dieät ñoä. Vì sao thaày khoâng truï, maø dieät ñoä? Muïc-kieàn-lieân noùi: –Ñuùng vaäy, Xaù-lôïi-phaát, Nhö Lai daïy, neáu Tyø-kheo, Tyø-kheo-ni naøo tu boán Thaàn tuùc, muoán soáng thoï traûi qua nhieàu kieáp, cuõng coù theå ñöôïc. Neáu Nhö Lai chæ truï moät kieáp, toâi cuõng truï vaäy. Nhöng hieän taïi Theá Toân khoâng coøn bao laâu seõ nhaäp Baùt-nieát-baøn. Thoï maïng caùc loaøi chuùng sinh raát ngaén. Hôn nöõa, toâi khoâng nôõ khi nhìn Theá Toân vaøo Baùt-nieát- baøn. Baáy giôø thaân theå toâi thaät laø ñau ñôùn, neân toâi muoán nhaäp Baùt-nieát-baøn. Baáy giôø Xaù-lôïi-phaát noùi Muïc-lieân: –Nay thaày chôø moät chuùt, toâi seõ dieät ñoä tröôùc. Muïc-lieân im laëng khoâng ñaùp. Luùc ñoù Xaù-lôïi-phaát ñi ñeán choã Theá Toân, ñaûnh leã saùt chaân, roài ngoài qua moät beân. Xaù-lôïi-phaát baïch Theá Toân: –Nay con muoán dieät ñoä. Cuùi xin cho pheùp. Luùc ñoù, Theá Toân im laëng khoâng ñaùp. Xaù-lôïi-phaát ba

laàn baïch Theá Toân: –Nay laø luùc thích hôïp, con muoán nhaäp Baùt-nieát-baøn. Baáy giôø, Theá Toân baûo Xaù-lôïi-phaát: –Taïi sao, nay oâng khoâng truï moät kieáp hay hôn moät kieáp? Xaù-lôïi-phaát baïch Theá Toân: –Töï thaân con nghe, töï thaân vaâng laõnh lôøi cuûa Theá Toân, raèng thoï maïng caùc loaøi chuùng sinh raát ngaén, thoï nhaát baát quaù traêm naêm. Vì thoï maïng chuùng sinh ngaén neân tuoåi thoï

Chaáp tröôïng Phaïm chí , nhoùm ngoaïi ñaïo caàm gaäy. Tyø-naïi-da taïp söï 18 (T24n1451, tr. 287a26): 8.

Nhoùm ngoaïi ñaïo taø maïng, caàm gaäy vaø beän toùc, ñoùn ñöôøng ñaùnh cheát Muïc-kieàn-lieân. Tyø-naïi-da 2 (T24n1464, tr. 857c27): Nhoùm Phaïm chí chaáp tröôïng, caàm gaäy coù hình nhö ñaàu ngöôøi. Truyeàn thuyeát Paøli, ngaøi bò gieát bôûi nhoùm Nigaòæha.

Nhö Lai cuõng ngaén. Neáu tuoåi thoï Nhö Lai seõ moät kieáp, tuoåi thoï cuûa con cuõng seõ moät kieáp. Theá Toân baûo: –Nhö lôøi Xaù-lôïi-phaát, vì maïng chuùng sinh ngaén, neân thoï maïng cuûa Nhö Lai cuõng ngaén. Nhöng ñieàu naøy cuõng laïi khoâng theå luaän baøn. Sôû dó nhö vaäy laø vì, a-taêng-kyø kieáp laâu xa veà tröôùc, coù Phaät teân Thieän Nieäm Theä Nguyeän Nhö Lai, Chí Chaân Ñaúng Chaùnh Giaùc xuaát hieän ôû ñôøi. Tuoåi thoï con ngöôøi vaøo luùc baáy giôø laø taùm vaïn naêm, khoâng coù ai cheát yeåu giöõa chöøng. Ñöùc Nhö Lai Thieän Nieäm Theä Nguyeän kia ngay luùc thaønh Phaät, lieàn hoâm ñoù hoùa laøm voâ löôïng Phaät, an laäp voâ löôïng chuùng sinh haønh theo ba thöøa, coù ngöôøi truï vaøo ñòa vò khoâng thoaùi chuyeån; laïi an laäp voâ löôïng chuùng sinh nôi boán chuûng taùnh; laïi an laäp voâ löôïng chuùng sinh vaøo cung Töù Thieân vöông, Dieãm thieân, Ñaâu-suaát thieân, Hoùa töï taïi thieân, Tha hoùa töï taïi thieân, Phaïm-ca-di thieân, Duïc thieân, Saéc thieân, Voâ saéc thieân vaø cuõng ngaøy hoâm ñoù ôû trong Voâ dö Nieát-baøn giôùi maø nhaäp Baùt-nieát-baøn. Nhöng nay Xaù-lôïi-phaát noùi vì tuoåi chuùng sinh ngaén neân thoï maïng Nhö Lai cuõng ngaén. Theá naøo, Xaù-lôïi-phaát, oâng noùi raèng: “Nhö Lai truï moät kieáp hay hôn moät kieáp, con cuõng truï moät kieáp hay hôn moät kieáp.” Nhöng chuùng sinh laïi khoâng theå bieát thoï maïng Nhö Lai ngaén hay daøi. Xaù-lôïi-phaát neân bieát, Nhö Lai coù boán söï khoâng theå nghó baøn, chaúng phaûi ñieàu maø Tieåu thöøa coù theå bieát. Theá naøo laø boán? Theá giôùi khoâng theå nghó baøn; chuùng sinh khoâng theå nghó baøn; long cung khoâng theå nghó baøn; caûnh giôùi Phaät ñoä khoâng theå nghó baøn. Naøy Xaù- lôïi-phaát, ñoù goïi laø coù boán vieäc khoâng theå nghó baøn. Xaù-lôïi-phaát thöa: –Ñuùng vaäy, Theá Toân! Coù boán söï khoâng theå nghó baøn: Theá giôùi, chuùng sinh, long cung, Phaät ñoä, thaät khoâng theå nghó baøn. Nhöng trong moät thôøi gian daøi con nghó raèng Phaät Thích-ca Vaên cuoái cuøng khoâng truï moät kieáp. Laïi nöõa, chö Thieân ñeán choã con, baûo con raèng: “Phaät Thích-ca Vaên khoâng ôû ñôøi laâu daøi, khi tuoåi vaøo taùm möôi.” Vaäy nay Theá Toân khoâng coøn bao laâu seõ nhaäp Nieát-baøn. Nay con khoâng cam nhìn Theá Toân nhaäp Baùt-nieát-baøn. Vaû laïi, chính con nghe töø Nhö Lai daïy raèng: “Caùc ñeä töû thöôïng tuùc cuûa chö Phaät quaù khöù, töông lai, hieän taïi ñeàu nhaäp Baùt-nieát-baøn tröôùc, sau ñoù Phaät

môùi nhaäp Baùt-nieát-baøn vaø ñeä töû cuoái cuøng cuõng nhaäp Baùt-nieát-baøn tröôùc, sau ñoù khoâng laâu Theá Toân seõ dieät ñoä.” Nguyeän xin Theá Toân cho pheùp con dieät ñoä. Theá Toân baûo: –Neáu thôøi gian thích hôïp. Xaù-lôïi-phaát lieàn ngoài tröôùc Nhö Lai, chaùnh thaân, chaùnh yù, coät nieäm ôû tröôùc maø vaøo Sô thieàn. Töø Sô thieàn khôûi, laïi vaøo Nhò thieàn. Töø Nhò thieàn khôûi, laïi vaøo Tam thieàn. Töø Tam thieàn khôûi, laïi vaøo Töù thieàn. Töø Töù thieàn khôûi, laïi vaøo khoâng xöù, thöùc xöù, baát duïng xöù, höõu töôûng voâ töôûng xöù. Töø höõu töôûng voâ töôûng khôûi, vaøo dieät taän ñònh. Töø dieät taän ñònh khôûi, vaøo höõu töôûng voâ töôûng xöù. Töø höõu töôûng voâ töôûng xöù khôûi, vaøo baát duïng xöù, thöùc xöù, khoâng xöù. Töø khoâng xöù khôûi, vaøo ñeä Töù thieàn. Töø ñeä Töù thieàn khôûi, vaøo ñeä Tam thieàn. Töø ñeä Tam thieàn khôûi, vaøo ñeä Nhò thieàn. Töø ñeä Nhò thieàn khôûi, vaøo Sô thieàn. Töø Sô thieàn khôûi, vaøo ñeä Nhò thieàn. Töø ñeä Nhò thieàn khôûi, vaøo ñeä Tam thieàn. Töø ñeä Tam thieàn khôûi, vaøo ñeä Töù thieàn. Khi Toân giaû Xaù-lôïi-phaát töø Töù thieàn khôûi, baûo caùc Tyø-kheo: –Ñaây goïi laø ñònh Sö töû phaán taán. Luùc naøy caùc Tyø-kheo khen ngôïi raèng: –Chöa töøng coù, thaät laø kyø ñaëc. Toân giaû Xaù-lôïi-phaát nhaäp ñònh nhanh choùng nhö vaäy! Baáy giôø, Xaù-lôïi-phaát töø choã ngoài ñöùng daäy, ñaûnh leã saùt chaân Theá Toân, roài lui ñi. Khi

aáy coù soá ñoâng Tyø-kheo ñi theo sau Xaù-lôïi-phaát. Xaù-lôïi-phaát quay laïi baûo: –Chö hieàn, caùc vò muoán ñi ñaâu? Caùc Tyø-kheo ñaùp: –Chuùng toâi muoán ñöôïc cuùng döôøng xaù-lôïi Toân giaû. Xaù-lôïi-phaát baûo: –Thoâi, thoâi, caùc Hieàn giaû! Vaäy goïi laø cuùng döôøng roài. Toâi ñaõ coù Sa-di ñuû ñeå cuùng döôøng roài. Caùc vò haõy veà laïi choã mình, tö duy hoùa ñaïo, kheùo tu phaïm haïnh, heát saïch khoå naïn. Nhö Lai ra ñôøi raát khoù gaëp ñöôïc. Thaät laâu môùi hieän, gioáng nhö hoa Öu-ñaøm-baùt thaät laâu môùi nôû. Nhö Lai cuõng laïi nhö vaäy, öùc kieáp môùi hieän ra. Thaân ngöôøi cuõng laïi khoù ñöôïc. Coù tín thaønh töïu laïi cuõng khoù ñöôïc. Muoán mong xuaát gia hoïc phaùp Nhö Lai cuõng laïi khoù ñöôïc. Muoán cho taát caû caùc haønh khoâng dieät taän, ñieàu naøy cuõng khoù ñöôïc. Haõy dieät taän aùi duïc, khoâng coøn dö taøn, Nieát-baøn dieät taän. Nay coù boán phaùp maø Nhö Lai ñaõ noùi. Nhöõng gì laø boán? Taát caû caùc haønh voâ thöôøng, ñoù goïi laø phaùp thöù nhaát maø Nhö Lai ñaõ noùi. Taát caû caùc haønh laø khoå, ñoù goïi laø phaùp thöù hai maø Nhö Lai ñaõ noùi. Taát caû caùc haønh voâ ngaõ, ñoù goïi laø phaùp thöù ba maø Nhö Lai ñaõ noùi. Nieát-baøn laø vónh tòch, ñoù goïi laø phaùp thöù tö maø Nhö Lai ñaõ noùi. Naøy caùc Hieàn giaû, ñoù goïi laø boán phaùp maø Nhö Lai ñaõ noùi. Baáy giôø, caùc Tyø-kheo ñeàu cuøng rôi leä: –Xaù-lôïi-phaát, nay sao dieät ñoä nhanh nhö vaäy! Toân giaû Xaù-lôïi-phaát baûo caùc Tyø-kheo: –Thoâi, thoâi, caùc Hieàn giaû chôù lo saàu. Phaùp bieán dòch maø muoán khieán khoâng bieán dòch, thì vieäc naøy khoâng ñuùng. Nuùi Tu-di coøn coù bieán ñoåi voâ thöôøng, huoáng laø caùi thaân haït caûi. Tyø-kheo Xaù-lôïi-phaát maø thoaùt khoûi tai hoaïn naøy sao? Thaân kim cang cuûa Nhö Lai khoâng bao laâu cuõng seõ nhaäp Baùt-nieát-baøn, huoáng chi laø thaân toâi. Vaäy caùc vò haõy tu haønh phaùp naøy thì seõ ñöôïc heát khoå. Baáy giôø, Toân giaû Xaù-lôïi-phaát veà ñeán tinh xaù, ñeán roài thu caát y baùt, ra khoûi Truùc

vieân trôû veà nôi sinh quaùn. Toân giaû Xaù-lôïi-phaát khaát thöïc laàn hoài ñeán nöôùc Ma-saáu9. Luùc naøy Toân giaû Xaù-lôïi-phaát veà soáng taïi Ma-saáu nôi ngaøi ñaõ sinh ra, thaân mang beänh taät thaät laø ñau nhöùc. Khi aáy chæ coù Sa-di Quaân-ñaàu10 haàu haï, troâng nom doïn deïp caùc thöù baát tònh, ñem laïi saïch seõ. Baáy giôø, Thích Ñeà-hoaøn Nhaân bieát taâm nieäm Xaù-lôïi-phaát, khoaûnh khaéc gioáng nhö co duoãi caùnh tay cuûa löïc só, bieán maát khoûi trôøi Tam thaäp tam, xuaát hieän trong tinh xaù Xaù-lôïi-phaát. Ñeán nôi, ñaûnh leã saùt chaân, roài duøng hai tay sôø chaân Xaù-lôïi-phaát, töï xöng teân hoï maø noùi raèng: –Toâi laø Ñeá Thích, vua cuûa trôøi. Xaù-lôïi-phaát noùi: –Vui söôùng thay, caàu mong Thieân ñeá thoï maïng voâ cuøng! Thích Ñeà-hoaøn Nhaân ñaùp: –Nay toâi muoán cuùng döôøng Xaù-lôïi Toân giaû11. Xaù-lôïi-phaát noùi: –Thoâi, thoâi, Thieân ñeá! Vaäy laø cuùng döôøng roài. Caàu mong chö Thieân thanh tònh, A-tu-

Ma-saáu . Cf. Taây Vöïc Kyù 4 (T51n2087, tr. 890a28): Maït-thoá-la , taïi ñoù coù thaùp thôø di thaân cuûa 9.

Xaù-lôïi-phaát. Phieân aâm cuûa Mathuraø hay Madhuraø (Skt., Paøli ñoàng). 10. Quaân-ñaàu Sa-di. Paøli: Cunda Samaòuddesa. Cf. S. 47. 13 Cundasuttaö (R.v. 161). Ñeå baûn: Cuùng döôøng Toân giaû Xaù-lôïi . Hoaëc noùi ñuû laø “Cuùng döôøng Toân giaû Xaù-lôïi-phaát.” YÙ 11.

Ñeá Thích muoán phuïc vuï nuoâi beänh ngaøi Xaù-lôïi-phaát.

luaân, Roàng, Quyû cuøng chuùng chö Thieân cuõng vaäy12. Nay toâi ñaõ coù Sa-di, ñuû ñeå sai khieán. Thích Ñeà-hoaøn Nhaân laàn thöù ba baïch Xaù-lôïi-phaát: –Nay toâi muoán taïo phöôùc nghieäp, chôù laøm traùi nguyeän. Nay muoán cuùng döôøng xaù-lôïi Toân giaû. Xaù-lôïi-phaát im laëng khoâng traû lôøi. Thích Ñeà-hoaøn Nhaân ñích thaân ñoå phaån, khoâng töø hieàm khoå. Ngay ñeâm hoâm ñoù Toân giaû Xaù-lôïi-phaát nhaäp Baùt-nieát-baøn. Baáy giôø maët ñaát naøy chaán ñoäng saùu caùch, coù aâm vang lôùn. Chö thieân möa hoa, troåi leân kyõ nhaïc. Chö thieân ñaày khaép hö khoâng. Chö thieân thaàn dieäu cuõng raûi hoa caâu-maâu-ñaàu, hoaëc duøng höông boät chieân-ñaøn raûi leân treân. Luùc naøy Toân giaû Xaù-lôïi-phaát ñaõ dieät ñoä, chö Thieân ôû giöõa hö khoâng ñeàu bi thöông, khoùc loùc khoâng kieàm cheá ñöôïc. Cuõng laïi nhö vaäy, baáy giôø, Duïc thieân, Saéc thieân, Voâ saéc thieân ôû giöõa hö khoâng, taát caû ñeàu rôi leä gioáng nhö möa phuøn, hoøa xöôùng muøa Xuaân: “Nay Toân giaû Xaù-lôïi-phaát nhaäp Baùt-nieát-baøn sao maø choùng theá!” Baáy giôø, Thích Ñeà-hoaøn Nhaân gom goùp taát caû caùc loaïi höông maø thieâu thaân Toân giaû Xaù-lôïi-phaát; cuùng döôøng caùc thöù xong, thaâu nhaët xaù-lôïi, cuøng y baùt trao laïi Sa-di Quaân- ñaàu vaø baûo: –Ñaây laø xaù-lôïi cuøng y baùt cuûa thaày oâng. Haõy ñem daâng Theá Toân. Ñeán nôi, ñem nhaân duyeân naøy baïch ñaày ñuû Theá Toân. Neáu Ngaøi coù daïy ñieàu gì thì cöù theo ñoù maø laøm theo. Quaân-ñaàu ñaùp: –Ñuùng vaäy, Caâu-döïc. Luùc naøy Sa-di Quaân-ñaàu mang y baùt cuøng xaù-lôïi ñeán choã A-nan, baïch A-nan: Thaày con ñaõ dieät ñoä. Nay mang y baùt cuøng xaù-lôïi ñeán daâng leân Theá Toân. Sau khi thaáy, A-nan lieàn rôi leä vaø noùi: –OÂng vôùi ta cuøng ñeán choã Theá Toân, ñem nhaân duyeân naøy cuøng

baïch leân Theá Toân. Neáu Theá Toân daïy ñieàu gì thì chuùng ta seõ laøm theo vaäy. Quaân-ñaàu ñaùp: –Thöa vaâng, Toân giaû. Roài A-nan daãn Sa-di Quaân-ñaàu ñeán choã Theá Toân, ñaûnh leã saùt chaân, baïch Theá Toân: –Sa-di Quaân-ñaàu naøy ñeán choã con, thöa con raèng: “Thaày con ñaõ dieät ñoä. Nay ñem y baùt daâng leân Nhö Lai.” Hoâm nay taâm yù con phieàn naõo, taùnh chí hoang mang, khoâng coøn bieát gì. Nghe Toân giaû Xaù-lôïi-phaát nhaäp Baùt-nieát-baøn, thöông taâm buoàn baõ. Theá Toân baûo: –Theá naøo, A-nan! Tyø-kheo Xaù-lôïi-phaát nhaäp Baùt-nieát-baøn vôùi thaân giôùi ö? A-nan thöa: –Chaúng phaûi vaäy, Theá Toân. Theá Toân baûo: –Theá naøo, A-nan, dieät ñoä vôùi thaân ñònh, thaân tueä, thaân giaûi thoaùt, thaân giaûi thoaùt sôû kieán sao13? A-nan baïch Phaät: –Tyø-kheo Xaù-lôïi-phaát khoâng dieät ñoä vôùi giôùi thaân, ñònh thaân, tueä thaân, giaûi thoaùt thaân, giaûi thoaùt sôû kieán thaân. Nhöng Tyø-kheo Xaù-lôïi-phaát thöôøng hay giaùo hoùa, thuyeát phaùp khoâng bieát chaùn vaø giaùo giôùi cho caùc Tyø-kheo cuõng khoâng bieát chaùn. Nay con nhôù aân

12. Khoâng theå phuïc vuï ngöôøi beänh, vì dô baån. 13. Cf. S 47 ibid. : Xaù-lôïi-phaát y treân giôùi uaån (sìlakkhandhaö vaø aødaøya), hay y treân ñònh uaån (samaødhikkhandhaö vaø aødaøya), tueä uaån (paóóaøkkhandhaö), giaûi thoaùt uaån (vimuttikkhandhaö), giaûi thoaùt tri kieán uaån (vimuttióaøò adassanakkhandhaö) maø nhaäp Nieát-baøn (parinibbuto)?

saâu quaù nhieàu naøy cuûa Xaù-lôïi-phaát, cho neân öu saàu vaäy. Theá Toân baûo: –Thoâi, thoâi A-nan! Chôù oâm loøng saàu öu. Vaät khoâng thöôøng, muoán coøn maõi, vieäc naøy khoâng theå. Phaøm coù sinh thì coù cheát. Theá naøo, A-nan, chö Phaät quaù khöù ñeàu chaúng phaûi dieät ñoä sao? Gioáng nhö caây ñeøn, daàu heát thì taét. Nhö töø Baûo Taïng Ñònh Quang ñeán nay, baûy Phaät cuøng caùc ñeä töû ñeàu chaúng phaûi nhaäp Baùt-nieát-baøn sao? Cuõng vaäy, Bích-chi-phaät nhö Thaåm Ñeá, Cao Xöng, Vieãn Vaên, Ni-sa, Öu-ni-baùt-sa, Giaø-la, Öu- baùt-giaø-la14, caùc Bích-chi-phaät nôi ñaây ñeàu chaúng phaûi ñaõ dieät ñoä sao? Thaùnh vöông ñaàu tieân cuûa ñaïi quoác teân laø Thieän Duyeät Ma-ha-ñeà-baø thuoäc hieàn kieáp, cuõng nhö Chuyeån luaân thaùnh vöông hieän taïi, haù chaúng phaûi ñeàu nhaäp Baùt-nieát-baøn sao? Baáy giôø Theá Toân lieàn noùi keä naøy: Taát caû haønh voâ thöôøng Coù sinh taát coù cheát Khoâng sinh thì khoâng dieät Dieät naøy toái ñeä nhaát.15 *

14. Danh saùch caùc Bích-chi-phaät, xem phaåm 38 kinh 7 döôùi. Paøli, cf. M 116 Isigili (R.iii. 68): Ariæææho; Upariæææho; Tagarasikhì; Yasassì; Sudassano; Piyadassì; Gandhaøro; Pinñolo; Upaøsabho; Nìto; Tatho, Sutavaø; Bhaøvitatto. 15. Tham chieáu Paøli, D 16 Mahaøparinibbaønasuttaö (R.ii. 157): Aniccaø vata saòkhaøraø, uppaødavaya- dhammino; uppajjitvaø nirujjhanti, tesaö vuøpasamo sukho.

KINH TAÊNG NHAÁT A-HAØM QUYEÅN 19

Phaåm 26: BOÁN YÙ ÑOAÏN (2)

Theá Toân baûo A-nan: –Nay oâng mang xaù-lôïi cuûa Xaù-lôïi-phaát laïi phaûi khoâng? A-nan thöa: –Ñuùng vaäy, Theá Toân! Baáy giôø A-nan trao xaù-lôïi ñeán tay Theá Toân. Theá Toân tay caàm xaù-lôïi roài baûo caùc Tyø- kheo: –Ñaây laø xaù-lôïi cuûa Tyø-kheo Xaù-lôïi-phaát, baäc trí tueä, thoâng minh, taøi cao trí lôùn, ngaàn naøy loaïi trí: Trí khoâng theå cuøng, trí khoâng bôø ñaày, coù trí nhanh nhaïy, coù trí nheï nhaøng, coù trí saéc beùn, coù trí thaät saâu, coù trí thaåm saùt16. Ñoù laø ngöôøi ít muoán, bieát ñuû, thích nôi nhaøn tònh, yù chí duõng maõnh, vieäc laøm khoâng loaïn, taâm khoâng khieáp nhöôïc, thöôøng nhaãn nhuïc, tröø boû phaùp aùc, theå taùnh nhu hoøa, khoâng thích tranh tuïng, thöôøng tu tinh taán, haønh Tam- muoäi, taäp trí tueä, nieäm giaûi thoaùt, tu haønh thaân tri kieán giaûi thoaùt. Tyø-kheo neân bieát, gioáng nhö ñaïi thoï maø khoâng coù caønh. Nay trong Taêng Tyø-kheo, Nhö Lai laø ñaïi thoï. Tyø-kheo Xaù-lôïi-phaát ñaõ dieät ñoä, Ta gioáng nhö caây khoâng caønh. Neáu Tyø-kheo Xaù-lôïi-phaát ñi ñeán ñòa phöông naøo, ñòa phöông ñoù gaëp ñöôïc ñaïi haïnh, noùi raèng: “Xaù-lôïi-phaát nghæ laïi ôû ñòa phöông naøy.” Sôû dó nhö vaäy laø vì, Tyø-kheo Xaù-lôïi-phaát thöôøng hay luaän ñaøm cuøng vôùi caùc dò hoïc ngoaïi ñaïo, khoâng ai maø khoâng bò haøng phuïc. Ñaïi Muïc-kieàn-lieân sau khi nghe Xaù-lôïi-phaát dieät ñoä, lieàn duøng thaàn tuùc ñeán choã Theá Toân, ñaûnh leã saùt chaân, ñöùng qua moät beân, roài Ñaïi Muïc-kieàn-lieân baïch Theá Toân: –Tyø-kheo Xaù-lôïi-phaát, nay ñaõ dieät ñoä. Nay con cuõng muoán töø giaõ Theá Toân ñeå dieät ñoä. Baáy giôø, Theá Toân im laëng khoâng traû lôøi. Nhö vaäy laïi baïch Theá Toân laàn thöù ba: –Con muoán dieät ñoä. Baáy giôø, Theá Toân cuõng laïi im laëng khoâng traû lôøi. Muïc-lieân thaáy Theá Toân im laëng khoâng traû lôøi, lieàn leã saùt chaân Theá Toân roài lui ñi, veà ñeán tinh xaù thaâu caát y baùt, ra khoûi thaønh La-duyeät, töï veà nôi sinh quaùn. Khi aáy, coù soá ñoâng Tyø-kheo theo sau Toân giaû Muïc- lieân ñeán thoân Ma-saáu17. Khi truù taïi ñaây, Muïc-lieân mang troïng beänh. Baáy giôø, Muïc-lieân töï thaân traûi toøa giöõa ñaát troáng maø ngoài, nhaäp Sô thieàn. Töø Sô thieàn khôûi, nhaäp ñeä Nhò thieàn. Töø ñeä Nhò thieàn khôûi, nhaäp ñeä Tam thieàn. Töø ñeä Tam thieàn khôûi, nhaäp ñeä Töù thieàn. Töø Töù thieàn khôûi, nhaäp khoâng xöù. Töø khoâng xöù khôûi, nhaäp thöùc xöù. Töø thöùc xöù khôûi, nhaäp baát duïng xöù. Töø baát duïng xöù khôûi, nhaäp höõu töôûng voâ töôûng xöù. Töø höõu töôûng voâ töôûng xöù khôûi, nhaäp Tam-muoäi hoûa quang. Töø Tam-muoäi hoûa quang khôûi, nhaäp Tam-muoäi thuûy quang. Töø Tam-muoäi thuûy quang

16. Caùc loaïi trí cuûa Xaù-lôïi-phaát, cf. Paøli, S 8.7 Pavaøraòaøsuttaö (R.i. 191): Paòñito (baùc tueä), mahaøpaóóo (ñaïi tueä), puthupaóóo (quaûng tueä), haøsapaóóo (taät tueä), javanapaóóo (tieäp tueä), tikkhapaóóo (lôïi tueä), nibbedhikapaóóo (quyeát traïch tueä). Ma-saáu thoân . Xem cht. kinh soá 9, phaåm 26 treân. 17.

khôûi, nhaäp ñònh dieät taän. Töø ñònh dieät taän khôûi, nhaäp Tam-muoäi thuûy quang. Töø Tam-muoäi thuûy quang khôûi, nhaäp Tam-muoäi hoûa quang. Töø Tam-muoäi hoûa quang khôûi, nhaäp ñònh höõu töôûng voâ töôûng. Töø ñònh höõu töôûng voâ töôûng khôûi, nhaäp baát duïng xöù. Töø baát duïng xöù khôûi, nhaäp

thöùc xöù, khoâng xöù, Töù thieàn, Tam thieàn, Nhò thieàn, Sô thieàn. Töø Sô thieàn khôûi, bay leân giöõa hö khoâng, ngoài naèm, kinh haønh. Thaân treân ra löûa, thaân döôùi ra nöôùc; hoaëc thaân treân ra nöôùc, thaân döôùi ra löûa, taïo ra möôøi taùm caùch bieán hoùa thaàn tuùc. Sau ñoù Toân giaû Ñaïi Muïc-kieàn-lieân xuoáng laïi choã cuõ ngoài kieát giaø, chaùnh thaân chaùnh yù, coät nieäm ôû tröôùc. Laïi nhaäp Sô thieàn. Töø Sô thieàn khôûi, nhaäp ñeä Nhò thieàn. Töø ñeä Nhò thieàn khôûi, nhaäp ñeä Tam thieàn. Töø ñeä Tam thieàn khôûi, nhaäp ñeä Töù thieàn. Töø Töù thieàn khôûi, nhaäp khoâng xöù. Töø khoâng xöù khôûi, nhaäp thöùc xöù. Töø thöùc xöù khôûi, nhaäp baát duïng xöù. Töø baát duïng xöù khôûi, nhaäp höõu töôûng voâ töôûng xöù. Töø höõu töôûng voâ töôûng xöù khôûi, nhaäp Tam-muoäi hoûa quang. Töø Tam-muoäi hoûa quang khôûi, nhaäp Tam-muoäi thuûy quang. Töø Tam-muoäi thuûy quang khôûi, nhaäp ñònh dieät taän. Töø ñònh dieät taän khôûi, nhaäp thuûy quang, hoûa quang, höõu töôûng voâ töôûng xöù, baát duïng xöù, thöùc xöù, khoâng xöù, Töù thieàn, Tam thieàn, Nhò thieàn, Sô thieàn. Laïi töø Sô thieàn khôûi, nhaäp ñeä Nhò thieàn. Töø ñeä Nhò thieàn khôûi, nhaäp ñeä Tam thieàn. Töø ñeä Tam thieàn khôûi, nhaäp ñeä Töù thieàn. Töø Töù thieàn khôûi vaø dieät ñoä ngay luùc ñoù. Khi Ñaïi Muïc-lieân dieät ñoä, luùc naøy maët ñaát chaán ñoäng raát maïnh. Chö Thieân cuøng baûo nhau hieän xuoáng, haàu thaêm Ñaïi Muïc-kieàn-lieân, mang caùc thöù ñeán cuùng döôøng toân ñöùc, hoaëc caùc loaïi höông hoa ñeán cuùng döôøng. Chö Thieân giöõa hö khoâng troåi kyõ nhaïc, gaûy ñaøn, ca muùa ñeå cuùng döôøng leân Toân giaû Muïc-kieàn-lieân. Sau khi Toân giaû Ñaïi Muïc-kieàn-lieân ñaõ dieät ñoä roài, luùc naøy khoaûng moät do-tuaàn trong thoân Na-la-ñaø18 ñaày kín chö Thieân trong ñoù. Khi aáy, laïi coù nhieàu Tyø-kheo mang caùc thöù höông hoa raûi leân thi theå Toân giaû Muïc-kieàn-lieân. Baáy giôø, Theá Toân töø thaønh La-duyeät tuaàn töï khaát thöïc, daãn naêm traêm Tyø-kheo du hoùa nhaân gian, ñi ñeán thoân Na-la-ñaø cuøng vôùi naêm traêm Tyø-kheo. Khi Xaù-lôïi-phaát, Muïc- kieàn-lieân dieät ñoä chöa bao laâu, baáy giôø Theá Toân ngoài im laëng nôi ñaát troáng, quan saùt caùc Tyø-kheo. Sau khi im laëng quaùn saùt caùc Tyø-kheo xong, roài baûo caùc Tyø-kheo: Nay Ta quaùn saùt trong chuùng naøy coù söï maát maùt quaù lôùn. Sôû dó vaäy laø vì trong chuùng naøy nay khoâng coù Tyø-kheo Xaù-lôïi-phaát, Muïc-kieàn-lieân. Neáu ñòa phöông naøo Xaù-lôïi-phaát, Muïc-kieàn-lieân ñeán, ñòa phöông ñoù khoâng trôû thaønh troáng roãng, maø nghe raèng: “Xaù-lôïi-phaát, Muïc-kieàn-lieân nay ôû ñòa phöông naøy.” Sôû dó nhö vaäy laø vì Tyø- kheo Xaù-lôïi-phaát, Muïc-kieàn-lieân coù theå chòu haøng phuïc ngoaïi ñaïo ôû ñaây. Baáy giôø, Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: –Nhöõng gì chö Phaät ñaõ laøm thì thaät laø kyø ñaëc, coù hai ñeä töû trí tueä, thaàn tuùc naøy nhaäp Baùt-nieát-baøn; nhöng Nhö Lai khoâng coù saàu öu. Ngay duø haèng sa Nhö Lai quaù khöù, cuõng coù ñeä töû trí tueä, thaàn tuùc naøy vaø ngay ñeán chö Phaät xuaát hieän ôû töông lai, cuõng seõ coù ñeä töû trí tueä, thaàn tuùc naøy. Tyø-kheo neân bieát, theá gian coù hai thí nghieäp. Theá naøo laø hai? Taøi thí, phaùp thí. Tyø- kheo, neân bieát, neáu luaän veà taøi thí, haõy tìm caàu töø Tyø-kheo Xaù-lôïi-phaát, Muïc-kieàn-lieân. Neáu muoán caàu phaùp, haõy tìm caàu töø nôi Ta. Sôû dó nhö vaäy laø vì, nay Nhö Lai, Ta khoâng coù

Na-la-ñaø thoân . Paøli: Naølaka, moät ngoâi laøng Baø-la-moân gaàn Vöông xaù, sinh quaùn cuûa Xaù-lôïi- 18.

phaát. Theo truyeàn thoáng Paøli, sinh quaùn Muïc-kieàn-lieân taïi Kolita, cuõng ngoâi laøng gaàn Vöông xaù.

taøi thí. Hoâm nay, caùc oâng coù theå cuùng döôøng xaù-lôïi Tyø-kheo Xaù-lôïi-phaát, Muïc-kieàn-lieân. Baáy giôø, A-nan baïch Phaät: –Chuùng con cuùng döôøng xaù-lôïi Xaù-lôïi-phaát, Muïc-kieàn-lieân nhö theá naøo? Theá Toân baûo: –Neân gom goùp caùc loaïi höông hoa, ôû ngaõ tö ñöôøng döïng leân boán thaùp. Sôû dó nhö vaäy laø vì neáu coù döïng chuøa thaùp19, phaûi laø boán haïng ngöôøi naøy môùi ñaùng döïng thaùp. Theá naøo laø boán? laø Chuyeån luaân thaùnh vöông xöùng ñaùng ñöôïc döïng thaùp, A-la-haùn laäu taän xöùng ñaùng ñöôïc thaùp, Bích-chi-phaät xöùng ñaùng ñöôïc thaùp vaø Nhö Lai xöùng ñaùng ñöôïc thaùp. Luùc naøy, A-nan baïch Theá Toân: –Vì nhaân duyeân gì Nhö Lai ñaùng döïng thaùp? Laïi vì nhaân duyeân gì Bích-chi-phaät, A- la-haùn laäu taän, Chuyeån luaân thaùnh vöông xöùng ñaùng ñöôïc döïng thaùp? Theá Toân baûo: –Nay caùc oâng neân bieát, Chuyeån luaân thaùnh vöông töï haønh thaäp thieän, tu möôøi coâng ñöùc; cuõng laïi khuyeân daïy ngöôøi haønh thaäp thieän, coâng ñöùc. Theá naøo laø möôøi? Töï mình khoâng saùt sinh, laïi khuyeân baûo ngöôøi khaùc khoâng saùt sinh. Töï mình khoâng troäm caép, laïi daïy ngöôøi khaùc khieán khoâng troäm caép. Töï mình khoâng daâm, laïi daïy ngöôøi khaùc khieán khoâng daâm. Töï mình khoâng noùi doái, laïi daïy ngöôøi khaùc khieán khoâng noùi doái. Töï mình khoâng yû ngöõ, laïi daïy ngöôøi khaùc khieán khoâng yû ngöõ. Töï mình khoâng ganh gheùt, laïi daïy ngöôøi khaùc khieán khoâng ganh gheùt. Töï mình khoâng tranh tuïng, laïi daïy ngöôøi khaùc khieán khoâng tranh tuïng. Töï mình chaùnh yù, laïi daïy ngöôøi khaùc khieán yù khoâng loaïn. Töï mình chaùnh kieán, laïi daïy ngöôøi khaùc khieán haønh chaùnh kieán. Tyø-kheo neân bieát, Chuyeån luaân thaùnh vöông coù möôøi coâng ñöùc naøy, cho neân ñaùng cho döïng thaùp. A-nan baïch Theá Toân: –Laïi vì nhaân duyeân gì ñeä töû Nhö Lai xöùng ñaùng ñöôïc döïng thaùp? Theá Toân baûo: –A-nan neân bieát, A-la-haùn laäu taän, khoâng coøn taùi sinh nöõa, saïch nhö vaøng trôøi, ba ñoäc, naêm söû vónh vieãn khoâng coøn hieän khôûi nöõa. Vì nhaân duyeân naøy ñeä töû Nhö Lai ñaùng ñöôïc döïng thaùp. A-nan baïch Phaät: –Vì nhaân duyeân gì Bích-chi-phaät ñaùng ñöôïc döïng thaùp? Theá Toân baûo: –Caùc Bích-chi-phaät khoâng thaày maø töï ngoä, ñoaïn tröø caùc keát söû, khoâng coøn taùi sinh nöõa, cho neân ñaùng ñöôïc döïng thaùp. A-nan baïch Theá Toân: –Laïi vì nhaân duyeân gì Nhö Lai ñaùng cho döïng thaùp? Theá Toân baûo: –A-nan, ôû ñaây Nhö Lai coù möôøi Löïc, boán Voâ sôû uùy, haøng phuïc nhöõng ai chöa ñöôïc haøng phuïc, ñoä nhöõng ai chöa ñöôïc ñoä, khieán chöùng ñaéc nhöõng ai chöa ñaéc ñaïo, khieán Baùt-nieát-baøn nhöõng ai chöa ñöôïc Baùt-nieát-baøn; moïi ngöôøi khi gaëp, trong loøng cöïc kyø hoan hyû. Ñoù goïi laø, naøy A-nan, Nhö Lai ñaùng ñöôïc döïng thaùp. Ñoù goïi laø Nhö Lai ñaùng ñöôïc döïng thaùp.

Haùn: Töï thaâu-baø . Skt. Stuøpa (Paøli: Thuøpa). 19.

A-nan sau khi nghe nhöõng gì Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh.

KINH SOÁ 10

Nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû vöôøn Kyø-ñaø Caáp coâ ñoäc, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Toân giaû Baø-ca-leâ20 thaân maéc beänh naëng, naèm treân ñaïi tieåu tieän, yù muoán caàm dao töï saùt, nhöng khoâng coù söùc ñeå coù theå töï ngoài daäy. Toân giaû Baø-ca-leâ baûo thò giaû: –OÂng haõy mang ñao ñeán. Ta muoán töï saùt. Sôû dó nhö vaäy laø vì nhö trong haøng ñeä töû cuûa Phaät Thích-ca Vaên hoâm nay, ngöôøi coù tín giaûi thoaùt khoâng ai vöôït hôn ta. Nhöng hoâm nay ta taâm khoâng giaûi thoaùt khoûi höõu laäu. Sôû dó nhö vaäy laø vì nhö ñeä töû cuûa Nhö Lai khi gaëp phaûi khoå naõo, cuõng laïi tìm dao töï saùt. Nay ta vôùi maïng soáng naøy maø khoâng theå töø bôø naøy ñeán bôø kia. Baáy giôø, ñeä töû cuûa Baø-ca-leâ vì xuaát gia chöa laâu, chöa bieát ñôøi naøy ñôøi sau, khoâng bieát töø bôø naøy ñeán bôø beân kia, cuõng laïi khoâng bieát cheát ñaây sinh kia, neân lieàn trao dao cho. Luùc Baø-ca-leâ tay caàm ñao roài, vôùi tín kieân coá, caàm dao töï ñaâm. Baø-ca-leâ caàm dao töï ñaâm, suy nghó: “Trong haøng ñeä töû cuûa Phaät Thích-ca Vaên, ai ñaõ laøm nhöõng vieäc phi phaùp, seõ maéc lôïi aùc, chaúng ñöôïc lôïi thieän. ÔÛ trong phaùp Nhö Lai, ñaõ khoâng ñöôïc thuû chöùng maø laïi maïng chung!” Baáy giôø, Toân giaû Ba-ca-leâ lieàn tö duy veà naêm thaïnh aám: Ñaây laø saéc, ñaây laø taäp khôûi cuûa saéc; ñaây laø söï dieät taän cuûa saéc. Ñaây laø thoï*, töôûng, haønh, thöùc; ñaây laø taäp khôûi cuûa, töôûng, haønh, thöùc; ñaây laø söï dieät taän cuûa thoï*, töôûng, haønh, thöùc. OÂng tö duy thuaàn thuïc naêm thaïnh aám naøy. Caùc phaùp coù sinh ñeàu laø phaùp töû. Bieát vaäy roài, taâm lieàn ñöôïc giaûi thoaùt khoûi höõu laäu. Baáy giôø, Toân giaû Baø-ca-leâ nhaäp Nieát-baøn trong Voâ dö Nieát-baøn giôùi. Baáy giôø, Theá Toân baèng Thieân nhó, nghe Toân giaû Baø-ca-leâ ñoøi caàm ñao töï saùt. Theá Toân baûo A-nan: –Haõy taäp hoïp caùc Tyø-kheo taïi thaønh Xaù-veä laïi moät choã. Ta muoán daïy baûo. Toân giaû A-nan vaâng lôøi Theá Toân daïy, taäp hoïp caùc Tyø-kheo taïi giaûng ñöôøng Phoå taäp , roài trôû veà baïch laïi Theá Toân: 21

–Hoâm nay Tyø-kheo ñaõ vaân taäp veà moät choã. Baáy giôø Theá Toân daãn Tyø-kheo Taêng vaây quanh tröôùc sau ñeán tinh xaù Tyø-kheo Baø- ca-leâ kia. Trong luùc ñoù teä ma Ba-tuaàn muoán bieát ñöôïc thaàn thöùc Toân giaû Baø-ca-leâ ñang ôû taïi choã naøo: Taïi loaøi Ngöôøi hay Phi nhaân, Trôøi, Roàng, Quyû Thaàn, Caøn-ñaïp-hoøa, A-tu-luaân, Ca-löu-la, Ma-höu-laëc, Duyeät-xoa? Nay thaàn thöùc naøy cuoái cuøng ñang ôû ñaâu, sinh nôi naøo maø khoâng thaáy. Noù tìm kieám khaép moïi nôi, boán phía Ñoâng, Taây, Nam, Baéc, Treân, Döôùi, ñeàu khoâng bieát choã cuûa thaàn thöùc. Luùc baáy giôø thaân theå ma Ba-tuaàn raát laø moûi meät, maø vaãn chaúng bieát ôû ñaâu. Khi Theá Toân daãn Tyø-kheo Taêng vaây quanh tröôùc sau ñeán tinh xaù kia, baáy giôø, Theá

Baø-ca-leâ . Paøli: Vakkali. Cf, S.22. 87 Vakkalisuttaö (R. iii. 119). Haùn. Taïp 47 kinh 1265: Baït-ca-leâ 20.

. Phoå taäp giaûng ñöôøng : Hoäi tröôøng cuûa caùc Tyø-kheo trong moãi tinh xaù. Cuõng goïi laø caàn haønh 21.

ñöôøng, hay thò giaû ñöôøng. Paøli: Upaæaehaøna-saølaø.

Toân quan saùt, thaáy ma Ba-tuaàn muoán bieát thaàn thöùc ñang ôû ñaâu. Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: –Caùc oâng nghe trong tinh xaù naøy coù tieáng lôùn khoâng? Laïi coù aùnh saùng quaùi dò nöõa? Caùc Tyø-kheo thöa: –Thaät vaäy, Theá Toân, chuùng con ñaõ thaáy. Theá Toân baûo: –Ñoù laø teä ma Ba-tuaàn naøy, muoán ñöôïc bieát thaàn thöùc cuûa Baø-ca-leâ ñang ôû ñaâu. Toân giaû A-nan baïch Theá Toân: –Cuùi xin Theá Toân cho bieát thaàn thöùc Tyø-kheo Baø-ca-leâ laø ñang ôû ñaâu? Theá Toân baûo: –Thaàn thöùc Tyø-kheo Baø-ca-leâ khoâng coøn truï vaøo baát cöù ñaâu. Thieän gia nam töû kia ñaõ Baùt-nieát-baøn. Haõy ghi nhaän nhö vaäy.22 Toân giaû A-nan baïch Theá Toân: –Tyø-kheo Baø-ca-leâ naøy ñaõ ñaéc boán Ñeá naøy khi naøo? Theá Toân baûo: –Ñaõ ñaéc boán Ñeá naøy trong ngaøy hoâm nay. A-nan baïch Phaät: –Tyø-kheo naøy voán laø ngöôøi phaøm, ñaõ mang beänh töø laâu. Theá Toân baûo: –Ñuùng vaäy, A-nan, nhö nhöõng lôøi oâng noùi. Nhöng Tyø-kheo naøy chòu khoå raát laâu. Trong caùc ñeä töû cuûa Phaät Thích-ca Vaên coù tín giaûi thoaùt thì ngöôøi naøy laø toái thaéng, nhöng vì taâm chöa ñöôïc giaûi thoaùt khoûi höõu laäu, neân suy nghó: “Nay ta muoán caàm dao töï ñaâm mình.” Trong luùc Tyø-kheo naøy saép töï ñaâm mình, lieàn tö duy ñeán coâng ñöùc Nhö Lai. Ngaøy boû tuoåi thoï, tö duy naêm thaïnh aám: Ñaây laø saéc taäp; ñaây laø saéc dieät taän. Khi Tyø-kheo naøy tö duy nhö vaäy, caùc phaùp taäp khôûi ñeàu ñöôïc dieät taän, Tyø-kheo naøy Baùt-nieát-baøn.

22. Paøli, ibid., Appatiæaehitena ca vióóaøòena vakkali kulaputto parinibbuto, thöùc cuûa Vakkali voâ truï maø nhaäp Nieát-baøn.

A-nan sau khi nghe nhöõng gì Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh.

Keä toùm taét:
Phaùp thuoäc boán YÙ ñoaïn
Boán aùm, phaùp giaø suy
A-di, phaùp baûn maït
Xaù-lôïi, Baø-ca-leâ.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.